RIVUS

Ambitieverklaring

gezamenlijk afvalwaterbeheer
West – Overijssel

Zwolle, 9 december 2016

Ambitieverklaring RIVUS; Bestuursakkoord water

Het college van de **gemeente Dalfsen,**
in dezen vertegenwoordigd door
wethouder de heer R. van Leeuwen .....

alsmede het college van de **gemeente Deventer,**
in dezen vertegenwoordigd door
wethouder de heer F.J.L. Rorink .....

alsmede de **gemeente Kampen,**
in dezen vertegenwoordigd door
wethouder de heer M. M. Ekker .....

alsmede het college van de **gemeente Olst-Wijhe,**
in dezen vertegenwoordigd door
wethouder de heer M. Blind .....

alsmede het college van de **gemeente Raalte,**
in dezen vertegenwoordigd door
wethouder de heer W.J.M. Wagenmans .....

alsmede het college van de **gemeente Staphorst,**
in dezen vertegenwoordigd door
wethouder de heer L. Krale .....

alsmede het dagelijks bestuur van **Waterschap Drents Overijsselse Delta,**
in dezen vertegenwoordigd door
dagelijks bestuurslid de heer K. Spijkervet .....

alsmede het college van de **gemeente Zwartewaterland,**
in dezen vertegenwoordigd door
wethouder de heer D. Visserman .....

alsmede het college van de **gemeente Zwolle,**
in dezen vertegenwoordigd door
wethouder de heer F.M. van As .....

OVERWEGENDE

1. dat samenwerking tussen waterschap en gemeenten in de jaren 2000 tot 2010 heeft geleid tot een structurele besparing van tenminste 3 miljoen euro per jaar, vanaf 2010;
2. dat in mei 2011 het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen (UvW) en de Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin) het Bestuursakkoord Water (BAW) hebben ondertekend;
3. dat dit BAW de volgende doelstellingen kent :
   - besparen/minder meerkosten van 380 miljoen euro per jaar in 2020 door effectief investeren en efficiënt uitvoeren;
   - professionaliseren operationeel beheer;
   - innoveren met oog op duurzaamheid;
   - verminderen kwetsbaarheid;
4. dat deze doelstellingen tot stand zijn gekomen op basis van het Landelijk Feitenonderzoek;
5. dat voor de regio West-Overijssel een regionaal feitenonderzoek is uitgevoerd;
6. dat in dit regionaal feitenonderzoek kansen worden onderkend die in het verlengde liggen van het BAW;
7. dat de potentiële besparing uit het regionaal feitenonderzoek voor 2020 5 miljoen euro per jaar bedraagt;
8. dat uit het regionaal feitenonderzoek nog niet is op te maken hoe bovenstaande potentiële besparingen over de deelnemende organisaties verdeeld zijn;
9. dat deze verdeling volgt uit het vervolgproces;
10. dat het voor het halen van de ambities noodzakelijk is de organisatie van de samenwerking nader in te richten;
11. dat het noodzakelijk is afspraken te maken over het verdelen van arbeid en kosten tussen partijen;
12. dat dit begin 2013 is gebeurd met het professionaliseren en doorstarten van de samenwerking onder de naam RIVUS;
13. dat op 8 februari 2013 de Ambitieverklaring door de bestuurders van alle RIVUS **partners is ondertekend, met als integraal onderdeel de notities 'Organisatiemodel GAWO' en 'Kosten- en urenverdeling GAWO'**;
14. dat in de Ambitieverklaring de potentiele besparing uit het regionale feitenonderzoek, van 5 miljoen euro per jaar in 2020, als financiële doelstelling is overgenomen;
15. dat daarna de samenwerking is geïntensiveerd, ondermeer met het opstellen en uitvoeren van een Plan van Aanpak RIVUS 2013-2015;
16. dat op 4 juni 2014 door de Visitatiecommissie is geconstateerd dat de optelsom van de besparingsambities van de regionale samenwerkingsverbanden in 2020 100 miljoen euro per jaar lager is dan de ambitie van het Bestuursakkoord Water;
17. dat tijdens de bestuurlijke bijeenkomsten RIVUS op 6 december 2013 en 20 juni 2014 is geconstateerd dat de projecten verlengen levensduur en renovatietechnieken een miljoen euro per jaar meer besparen dan berekend in het regionaal feitenonderzoek;
18. dat vervolgens op 20 juni 2014 door alle RIVUS partners is besloten om de financiële besparingsdoelstelling uit de Ambitieverklaring aan te passen van 5 naar 6 miljoen euro per jaar;

19. dat vervolgens de Ambitieverklaring is aangepast en bestuurlijk ondertekend, d.d. 17 september 2014;
20. dat vanwege het aflopen van het Plan van Aanpak RIVUS 2013 - 2015 een nieuw Programma RIVUS 2016 - 2020 is opgesteld;
21. dat dit programma enige wijzigingen telt t.o.v. het huidige programma, met name een verandering in activiteiten en in de operationele organisatie, waardoor de Ambitieverklaring d.d. 17 september 2014 niet meer geheel in lijn is met het programma.
22. dat vervolgens tijdens de bestuurlijke bijeenkomst op 1 juli 2016 is besloten om de Ambitieverklaring en bijbehorende notities te actualiseren.

KOMEN HET VOLGENDE OVEREEN

1. De doelstellingen die worden nagestreefd zijn:
    a. het realiseren van een duurzamere waterketen;
    b. het vergroten van de professionaliteit in het operationeel beheer van de afvalwaterketen;
    c. het vergroten van de robuustheid (= laten afnemen van de kwetsbaarheid) van de organisatie van beheer van de afvalwaterketen;
    d. het realiseren van een besparing van 6 miljoen euro per jaar in 2020.
2. **Er wordt samengewerkt conform de notitie 'Organisatiemodel RIVUS' die integraal** onderdeel uitmaakt van deze ambitieverklaring.
3. De personele inzet en de kosten van de samenwerking worden verdeeld conform **notitie 'Kosten- en urenverdeling RIVUS' die integraal onderdeel uitmaakt van deze** ambitieverklaring.
4. In de periode medio 2016 - 2020 wordt gewerkt aan het realiseren van de kansen/activiteiten conform het nieuwe Programma RIVUS 2016 - 2020.
    a. Platform Beleidstafel
    b. Platform Communicatie
    c. Platform Operationele kansen
    d. Platform PIA (ingrijpen in de afvalwaterketen)
    e. Project Data, meten en monitoring
    f. Project Duurzaamheid
    g. Project Financiële Systematiek
    h. Project PPS
    i. Project Standaardbestek reiniging en inspectie
    j. Project Standaardisering ontwerp gemalen
    k. Project Uniformeren gegevens beheer en onderhoud puntobjecten
    l. Project Uniformering onderhoud gemalen
    m. Project Verbeteren implementatie Verlengen levensduur en renovatietechnieken
5. Mocht de besparingsdoelstelling met het nieuwe Programma RIVUS niet haalbaar zijn, dan ligt er voor het RIVUS samenwerkingsverband een inspanningsverplichting om te zoeken naar andere mogelijkheden om tóch tot de totale besparing oplopend **tot '6 miljoen euro per jaar in 2020' te komen.**

De volgende notities maken integraal onderdeel uit van deze ambitieverklaring:
- **Notitie 'Organisatiemodel RIVUS' d.d. 16 september 2016;**
- **Notitie 'Kosten- en urenverdeling RIVUS' d.d. 16 september** 2016.

Organisatiemodel RIVUS d.d. 16 september 2016

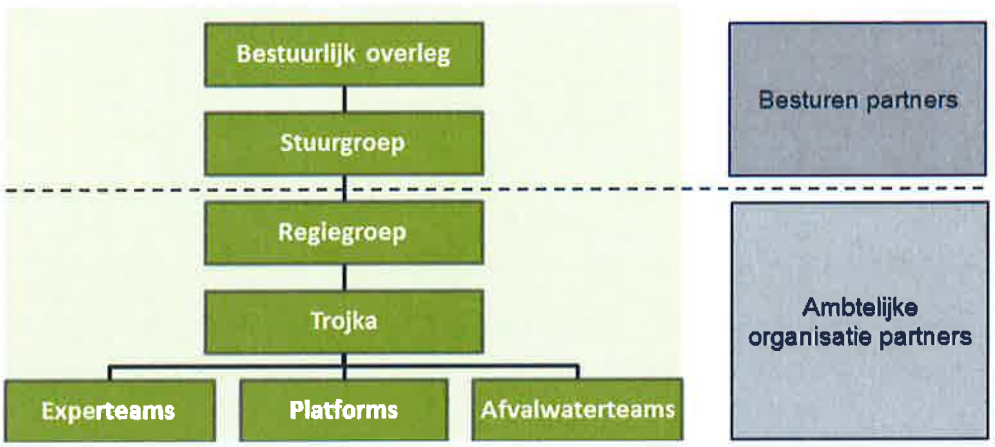
(integraal onderdeel van de ambitieverklaring)

Inleiding

Vanaf februari 2013 wordt samengewerkt onder de naam RIVUS. Daartoe is een professionele organisatie (virtueel) neergezet die voldoende is geëquipeerd. Deze notitie gaat over het richten, inrichten en verrichten, of ook wel gezegd: 'hoe gaan we het doen', van deze organisatie. Het beschrijft de taken en verantwoordelijkheden van de diverse rollen.

Organisatie RIVUS

RIVUS functioneert in een complexe omgeving. Er zijn verschillende belanghebbenden, werkgroepen en uitvoeringsorganisaties. Daarbij wordt ook bestuurlijke verantwoording afgelegd. Dit stelt eisen aan de organisatie en daarop is de organisatievorm afgestemd. De organisatie van RIVUS is weergegeven in onderstaand schema.

Opgemerkt wordt dat de gemeenteraden en het algemeen bestuur van het waterschap ook een eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid hebben, los van het 'bestuurlijk overleg RIVUS'.

Rollen en niveaus

De verschillende geledingen binnen RIVUS hebben verschillende rollen en niveaus. Dit is schematisch als volgt samengevat.

		Niveau	*Organisatie*	*Producten*
RIVUS	**Richten**	Strategisch	Bestuurlijk overleg / Stuurgroep	Ambitieverklaring
	Inrichten	Tactisch	Regiegroep	Programma en jaarplan
	Verrichten	Operationeel	Trojka	Dagelijkse aansturing
			Expertteams	Concrete resultaten en kennisontwikkeling
			Afvalwaterteams	Concrete resultaten en kennisontwikkeling
			Platforms	Concrete resultaten en kennisontwikkeling

Het **strategisch besturingsniveau** wordt ook wel het 'richten' van de organisatie genoemd. Welke visie is er op externe ontwikkelingen? Welke doelen wil de organisatie in de komende periode bereiken? Op het strategische niveau worden de lijnen uitgezet voor alle bouwstenen zoals mensen, middelen, structuur en cultuur, partners.

Het **tactische besturingsniveau** wordt wel het 'inrichten' genoemd. Daarbij gaat het in de eerste plaats om de tactische of meerjarenplanning (1 tot 3 jaar). Hierbij vindt een toedeling plaats van mensen en middelen aan organisatie-eenheden die bepaalde resultaatverplichtingen hebben gekregen. In de tweede plaats gaat het om (her)inrichten van de organisatie.

Op het **operationele besturingsniveau** worden alle bouwstenen afzonderlijk bestuurd (termijn minder dan een jaar). De werkzaamheden zijn gericht op de uitvoering van de tactische kaders.
In het geval van RIVUS kan er op laatstgenoemd niveau onderscheid gemaakt worden tussen gezamenlijke activiteiten en activiteiten die binnen de afzonderlijke organisaties van de partners plaatsvinden.

Betrokkenen

Elke groep, zoals weergegeven in het organisatieschema, moet ook op de juiste wijze bemenst worden. Hieronder een overzicht van de deelnemende partijen per groep.

Groep	Deelnemers
Bestuurlijk Overleg	Per deelnemende organisatie 1 vertegenwoordiger en de programmamanager
Stuurgroep	Verspreid over de drie afvalwaterteams: • 3 gemeentelijke bestuurders (1 is voorzitter) • 1 waterschapsbestuurder • Programmamanager
Regiegroep	• (Programma)managers (of coördinatoren) van de betrokken organisaties (deelnemers met doorzettingskracht binnen hun organisatie) • Vertegenwoordiger Vitens • Programmamanager • Programma-adviseur • Programmasecretaris
Expertteams	Experts van de betrokken organisaties (1 per team vervult rol als coördinator/trekker)
Afvalwaterteams	Medewerkers afvalwaterketen van de betrokken gemeenten en waterschap (1 per team vervult rol als coördinator)
Platforms	Verschilt specifiek per platform (1 per platform vervult rol als trekker)

De Trojka (programmamanager, programma-adviseur en programmasecretaris) bestaat uit vertegenwoordigers van gemeente en waterschap.

Taken en verantwoordelijkheden

Elke groep heeft zijn eigen rol in de organisatie. Hieronder worden de taken en verantwoordelijkheden per groep en voor specifieke deelnemers binnen RIVUS weergegeven.

Bestuurlijk Overleg	• Doen van richtinggevende uitspraken over de producten van RIVUS en het functioneren van de samenwerking • Dragen zorg voor bestuurlijk draagvlak binnen eigen organisaties (risico) • Bestuurlijk opdrachtgever voor de stuurgroep

Stuurgroep	• Bewaken van de bestuurlijke ambities • Sturen en steunen van de regiegroep • Bestuurlijk opdrachtnemer van het bestuurlijk overleg • Bestuurlijk opdrachtgever van de regiegroep • Draagt zorg voor bestuurlijke draagvlak in bestuurlijk overleg
Regiegroep	• Sturende kracht van het samenwerkingsverband • Opstellen en evalueren jaarplan • Via programmamanager opdrachtgever van de expertteams, platforms en afvalwaterteams • Draagt zorg voor de voortgang van de realisatie van de producten en de implementatie van de RIVUS producten in de organisatie. • Vertaalt op handen zijnde besluiten binnen regiegroep naar de eigen organisatie; toetst intern of voorstellen haalbaar zijn (capaciteit, draagvlak) • Signaleert en rapporteert als er problemen zijn wat betreft uitvoer van taken van 'eigen' medewerkers (capaciteit, draagvlak) en zoekt in samenspraak met programmamanager naar oplossingen. • Opdrachtnemer van de stuurgroep • Draagt zorg voor voldoende bemensing van de expertteams, platforms, afvalwaterteams en Trojka
Expertteams en platforms	• Ontwikkelen van de deelproducten zoals die zijn verwoord in het programma • Uitvoeren opdracht volgens planning • Uitwerken van de deelproducten tot concrete voorstellen voor implementatie • Afleggen verantwoording aan opdrachtgever
Afvalwater-teams	• Vormen de verbindende schakel tussen RIVUS en de eigen organisatie. • Oppakken van de taken die hen worden opgedragen vanuit de regiegroep • Adviserende rol bij het opstellen van jaarprogramma's • Afleggen van verantwoording aan de regiegroep • Zijn proactief door zelf de kansen op te pakken en koppelen dit terug aan de regiegroep zodat de andere afvalwaterteams hier ook van kunnen leren
Programma-manager	• Opzetten van een programmaorganisatie, waarin tenminste de volgende werkzaamheden zijn belegd: inhoudelijke uitvoering, communicatie, financiën en projectondersteuning. • Voorbereiden en evalueren van het programma en het jaarplan • Coördineren van alle RIVUS activiteiten, op het inhoudelijke, financiële en communicatievlak • Bewaken van de voortgang • Signaleren van kansen voor RIVUS en deze omzetten naar acties • Gevraagd en ongevraagd adviezen geven aan de regiegroep en stuurgroep • Opdrachtnemer van de regiegroep, legt verantwoording af aan de regiegroep • Budgetverantwoordelijk • Dagelijkse leiding (besluitvorming) • Is secretaris van de Stuurgroep • Aansturing van de expertteams, platforms en afvalwaterteams • Opstellen projectopdrachten voor de uit te voeren werkzaamheden aan expertteams, platforms, afvalwaterteams etc.
Programma-adviseur	• Jaagt inhoudelijk de expert- en afvalwaterteams en platforms aan en bewaakt de warme overdracht van producten • Ondersteunt de expertteams , platforms en afvalwaterteams door kennis in te brengen vanuit andere samenwerkingsverbanden. • Voert daar waar nodig onderzoek uit voor de RIVUS partners • Helpt de partners bij de implementatie van de producten • Geeft gevraagd en ongevraagd adviezen aan de programmamanager, expertteams, afvalwaterteams, platforms en de regiegroep
Programma-secretaris	• Ondersteunt de programmamanager en –adviseur • Zorgt voor de voorbereiding van de diverse vergaderingen zoals de regiegroep en de bestuurlijke overleggen. • Draagt zorg voor archivering van stukken en verstrekken van actuele informatie via Extranet

Kosten- en urenverdeling RIVUS d.d. 16 september 2016

(integraal onderdeel van de ambitieverklaring)

Externe kosten:

De externe kosten bedragen maximaal EURO 150.000 per jaar.
De externe kosten worden verdeeld op basis van de verhouding 2/9 / 7/9:

- Waterschap 2/9 deel = € 33.300.
- Gemeenten 7/9 deel = € 116.700.

Motivatie: Er zijn 9 gelijkwaardige partijen die de kosten verdelen. Ze zijn echter wel verschillend van omvang en daarmee in draagkracht. Het waterschap en de 2 grote gemeenten moeten ongeveer even veel bijdragen. Daarom de verhoging van de bijdrage van het waterschap tot 2/9. Deze verdeling wordt als meest rechtvaardig beschouwd.

Het gemeentelijke deel wordt verder verdeeld op basis van de inwoneraantallen. De grootste gemeenten dragen het meeste bij, daarmee wordt recht gedaan aan de omvang van de afvalwatertaak. Voor de concrete bedragen, zie de bijlage.

Iedere deelnemende partij stort vooraf het vastgestelde bedrag. Eén partij beheert de gezamenlijke geldpot. Dit is de gemakkelijkst te beheren en de meest transparante manier. Iedere andere constructie gaat meer tijd (en dus ook geld) kosten. Overschrijding van het budget externe kosten kan niet zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de regiegroep. De overschrijdingen worden verdeeld naar rato van bovenstaande verdeelsleutel.

Interne kosten:

De interne kosten (uren) van het bestuurlijk overleg, de stuurgroep, de regiegroep, de afvalwaterteams en de implementatiewerkzaamheden binnen de eigen organisatie worden beschouwd als reguliere inzet in het kader van de eigen zorgplicht. Iedere organisatie moet daar zelf voor zorgen, er worden geen uren en kosten verrekend.

Voor wat betreft de expertteams/platforms kan worden gesproken over een extra inzet.
Afgesproken is dat:

- De gemeenten Dalfsen, Olst-Wijhe, Staphorst en Zwartewaterland minimaal 10 dagen per jaar besteden voor ET/Platform;
- De gemeenten Deventer, Kampen, Raalte en Zwolle minimaal 25 dagen per jaar besteden;
- Het waterschap minimaal 50 dagen per jaar besteedt.

Er vindt geen verrekening plaats. Iedere partij is verantwoordelijk voor de eigen inzet en kan daarop worden aangesproken. Aan het einde van het jaar wordt er verantwoord en geëvalueerd.

Overige zaken:

De gemeente Zwolle is beheerder van het gezamenlijke RIVUS budget. De beheerder legt verantwoording af aan de programma-manager.

RIVUS

Bijlage: Berekening verdeling externe kosten

Gemeente	Aantal inwoners	Percentage	Verdeling externe kosten
	per 1-1-2011	van het geheel	(bedragen in €)
			2/9 wgs en 7/9 gemeenten
Dalfsen	27313	7,00%	8.167
Deventer	98737	25,40%	29.634
Kampen	50403	13,00%	15.167
Olst Wijhe	17502	4,50%	5.250
Raalte	36688	9,40%	10.967
Staphorst	16179	4,20%	4.900
Zwartewaterland	22018	5,70%	6.650
Zwolle	120355	30,90%	36.050
Totaal gemeenten	389195	100%	116.668
Waterschap			33.332
Totaal budget			150.000